

המערכת הפיננסית בישראל, לאן?

כנס גופים מוסדיים – אילת 2015

ד"ר נדין בודו-טרכטנברג

המשנה לנגידה, בנק ישראל

2 בדצמבר, 2015

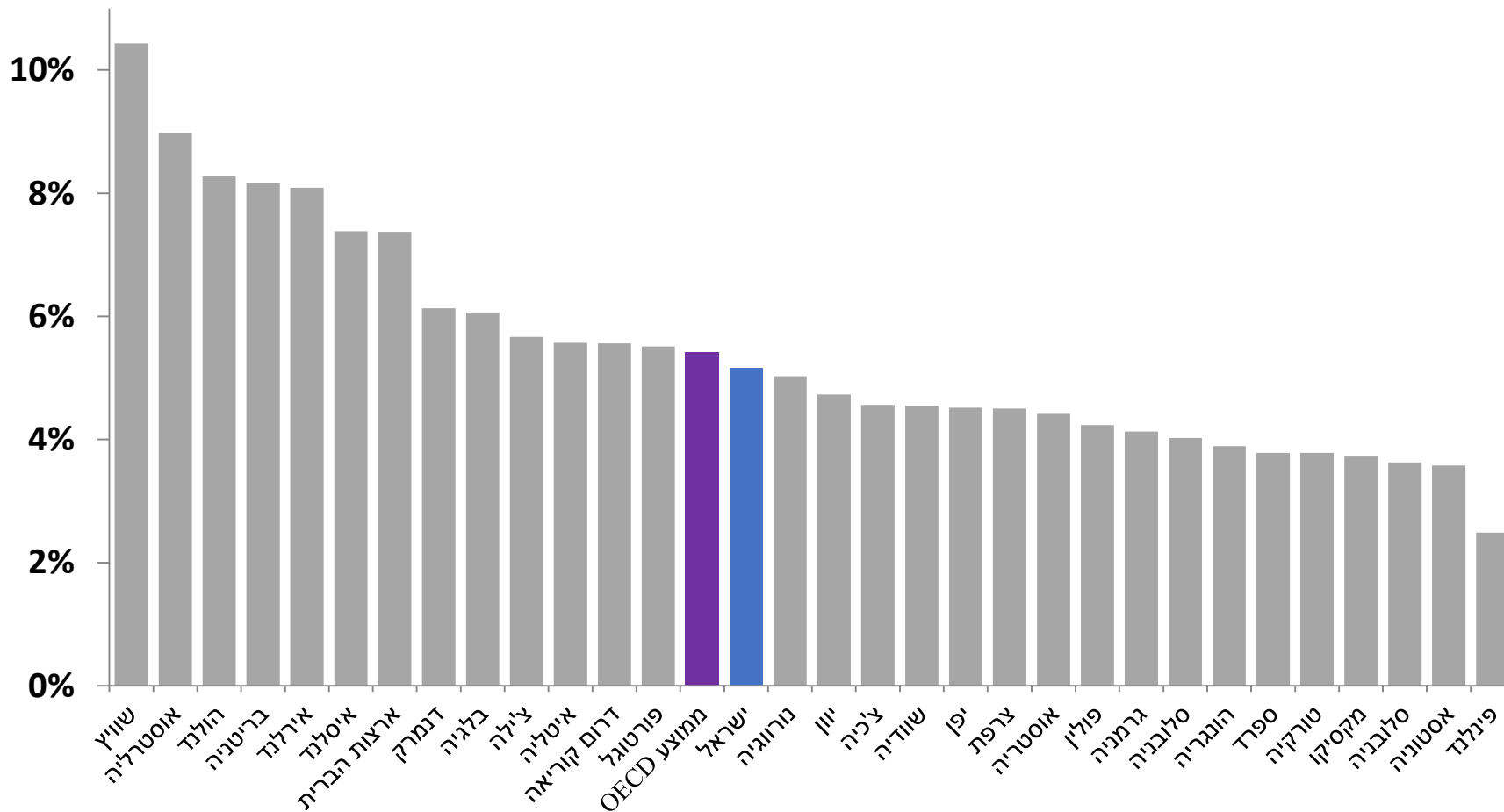

- תפקיד המערכת הפיננסית לתווך בין חוסכים ללווים
- גודל אופטימלי:
- מערכת פיננסית גדולה מדי מועדת למשבר (למשל: אירלנד, איסלנד וקפריסין)
- מערכת פיננסית קטנה מדי מצמצמת את הפעילות הכלכלית ומחלישה את המדיניות המוניטרית
- שוק תחרותי (גישה, מחירים וחדשנות)
- מוצרים מורכבים
- אינפורמציה א-סימטרית
- יציבות ואמינות
- חוסר יציבות אינהרנטי עקב הנטייה למינוף יתר

פעילות התיווך הפיננסי בישראל דומה למוצע OECD

ערך מוסף של פעולות פיננסיות ופעולות בענף הביטוח ביחס לתוצר, 2013

לפני המשבר הפיננסי, מרכזים פיננסיים צמחו באגרסיביות

← **איסלנד:** סך החוב כ-900% מהתוצר צמח בין השנים 2000 ו-2008 והגיע ל-1,189% מהתמ"ג.

← **אירלנד:** סך החוב לתמ"ג יותר מהוכפל בין השנים 2000 ו-2008 והגיע ל-700% מהתמ"ג

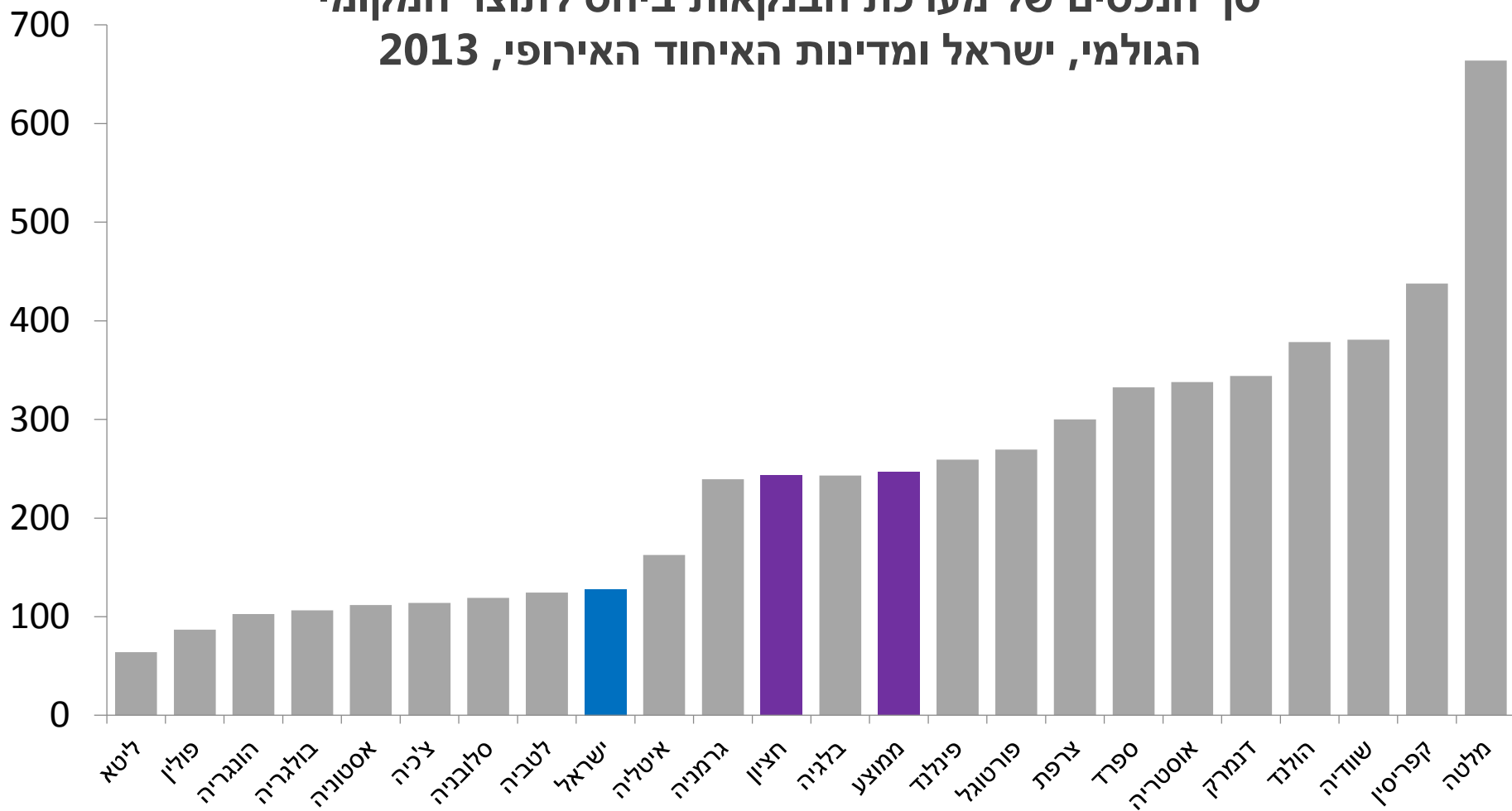
← **בריטניה:** ראתה את הגידול המהיר ביותר של החוב ביחס לתוצר בקרב מדינות גדולות כאשר הגיע ל-469% מהתמ"ג.

← **קפריסין:** החוב של המדינה צמח לכדי 490% מהתמ"ג

משקל הבנקים בישראל בתוצר נמוך בהשוואה למדינות המפותחות

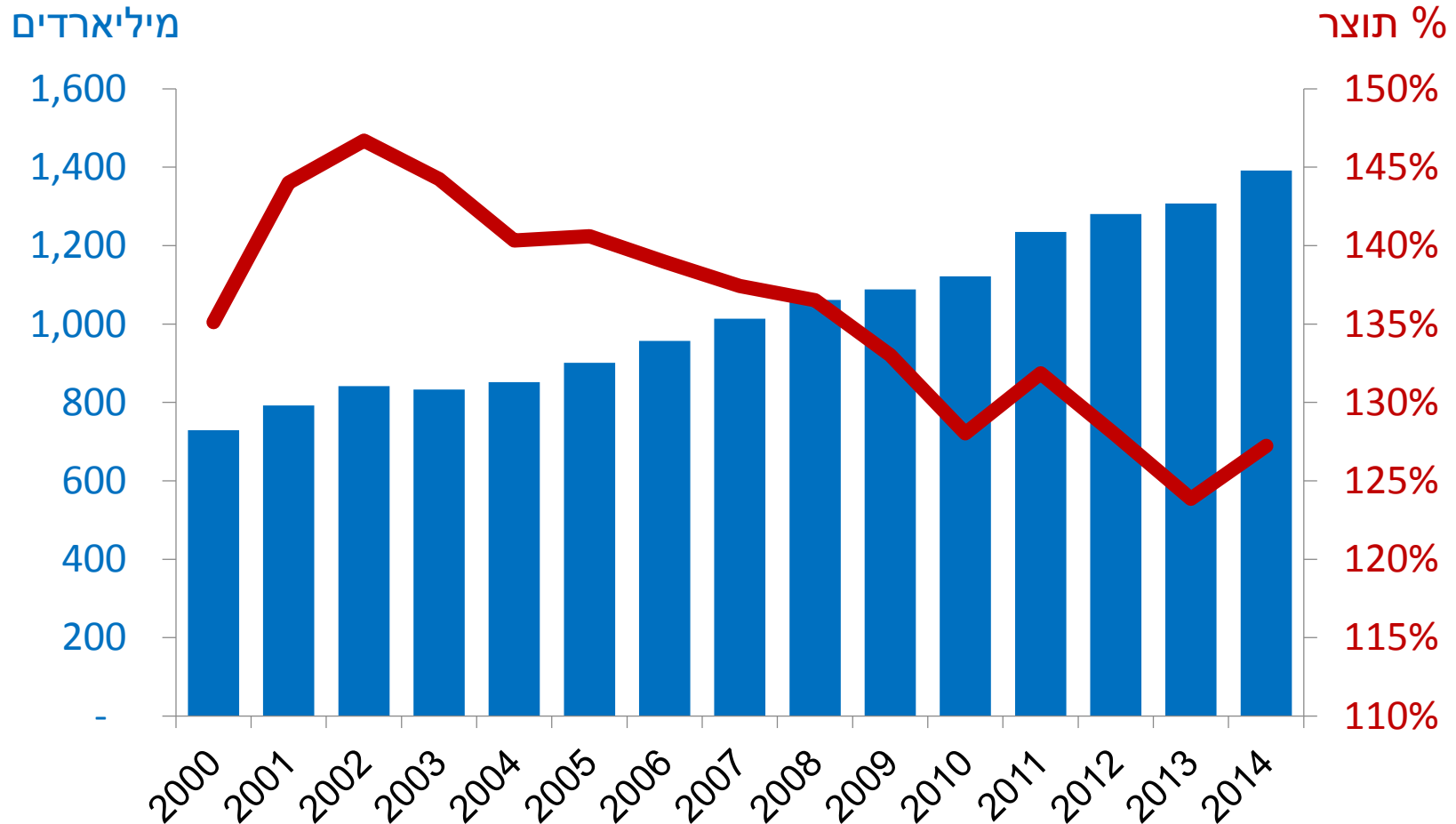
סך הנכסים של מערכת הבנקאות ביחס לתוצר המקומי הגולמי, ישראל ומדינות האיחוד האירופי, 2013

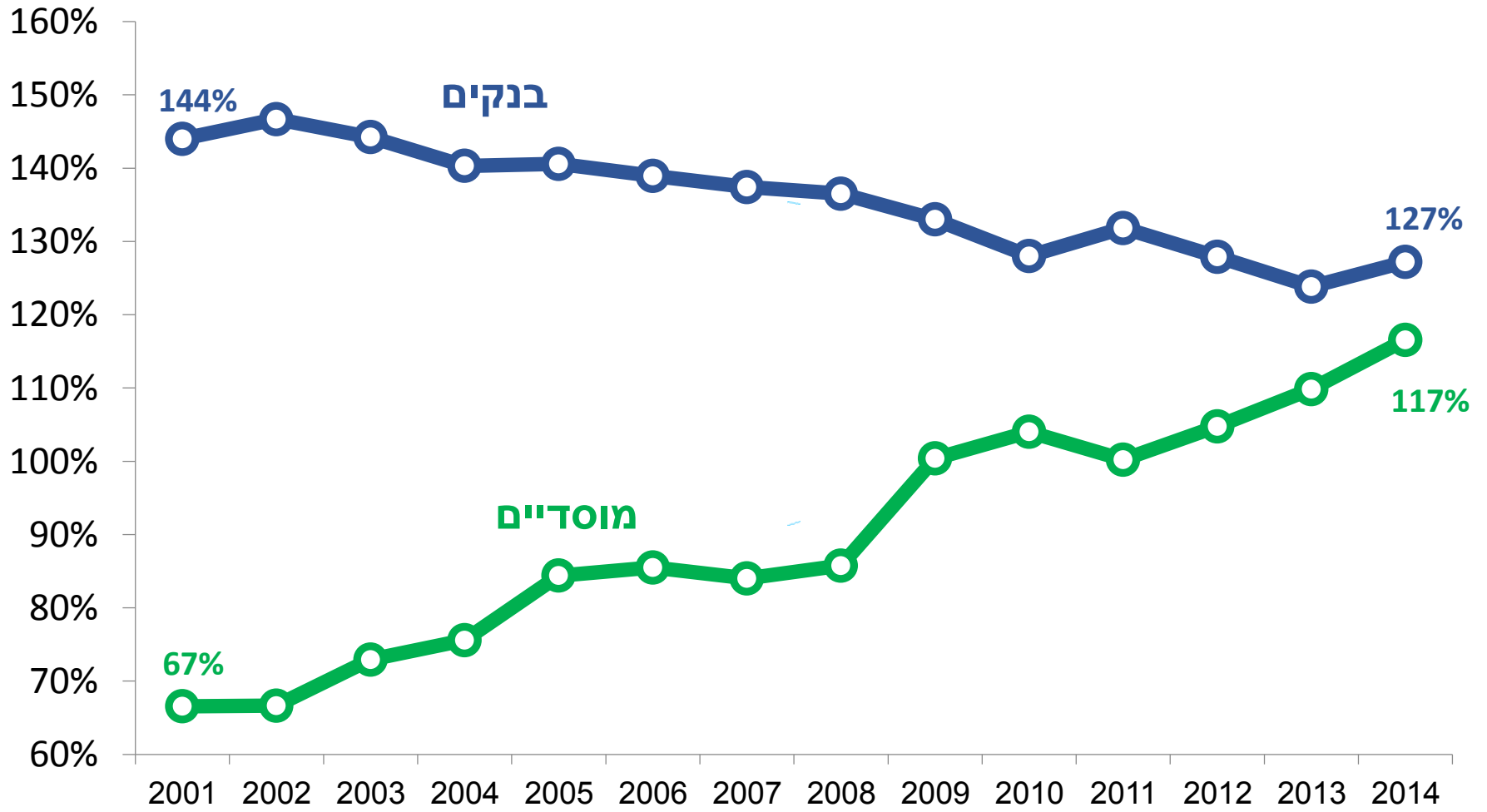
נכסי הבנקים גדלים פחות מהתוצר במיליארדים ובמונחי תוצר

נכסי הבנקים במיליארדי ₪ ובמונחי תוצר, 2000-2014

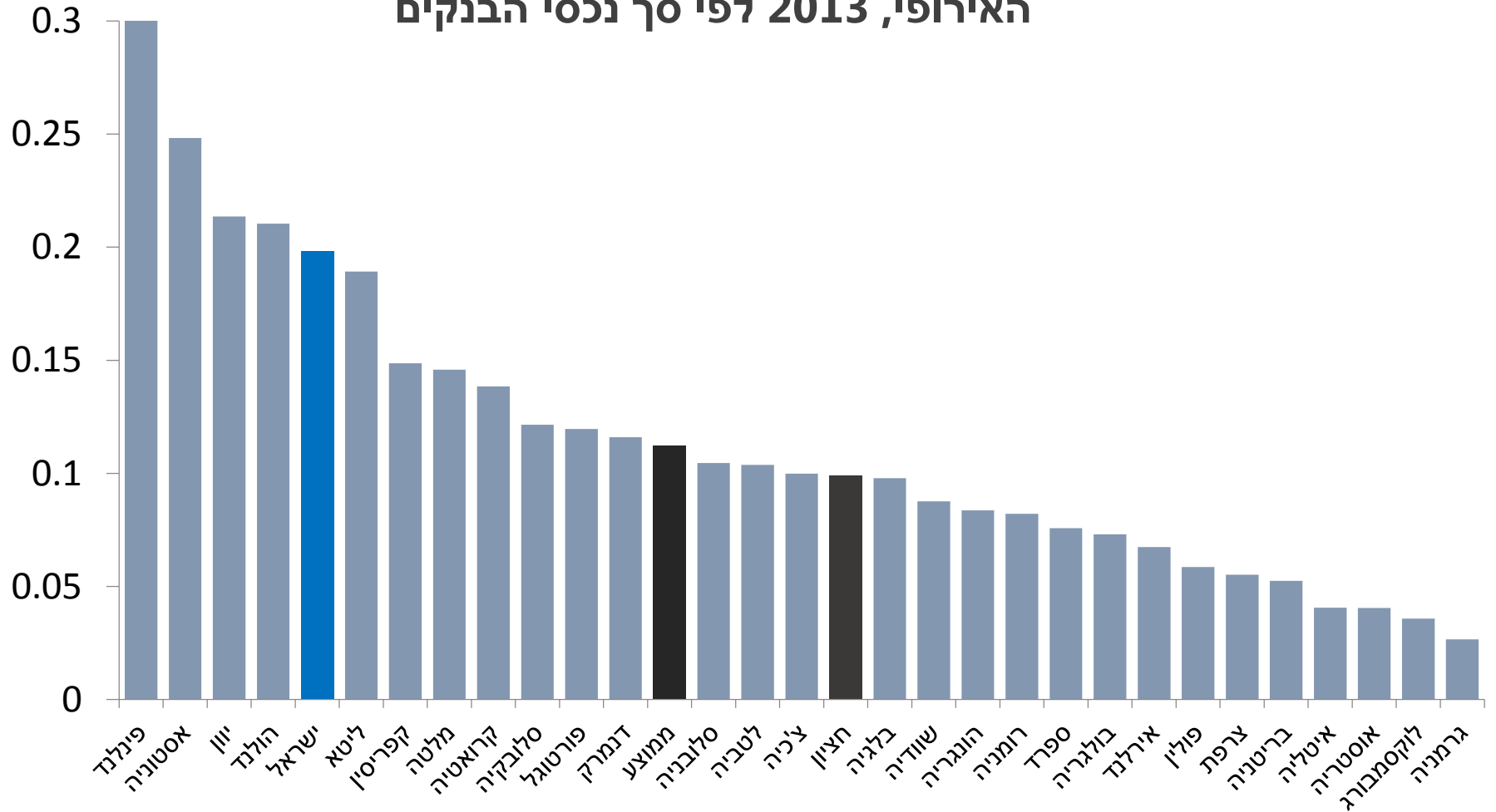

נכסי הבנקים והגופים המוסדיים*, % תוצר

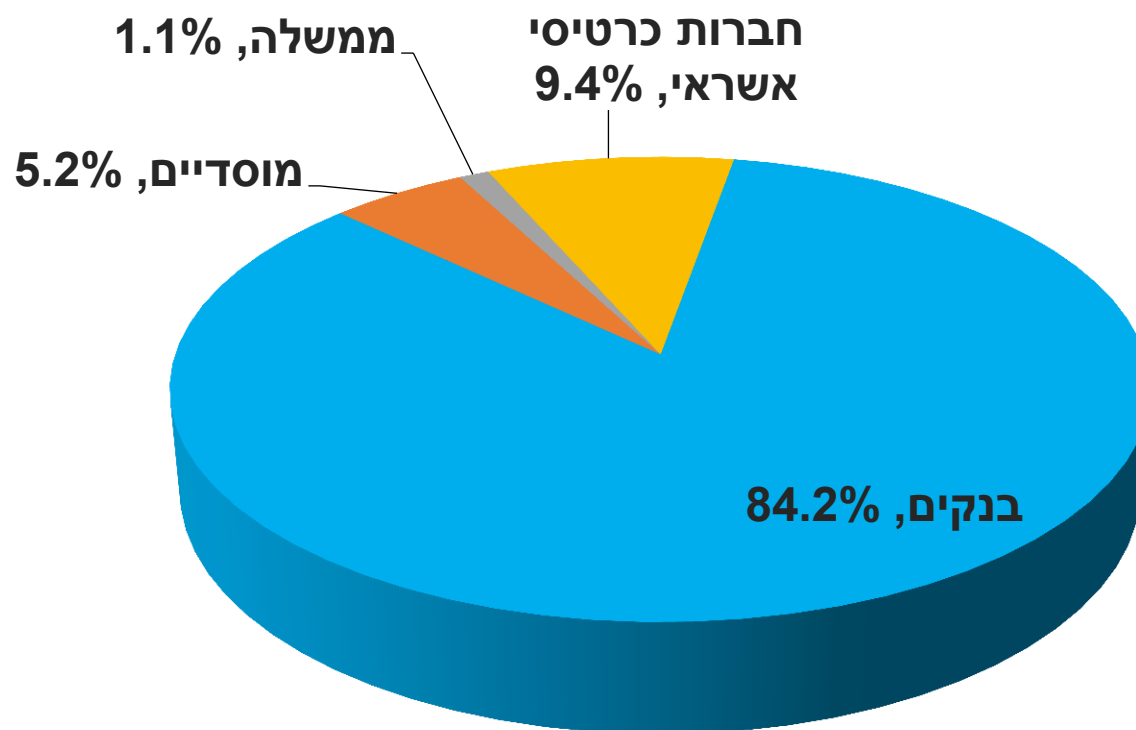

*ללא קרנות נאמנות

מדד הרפינדל-הירשמן ישראל ומדינות האיחוד האירופי, 2013 לפי סך נכסי הבנקים

התפלגות האשראי למשקי בית (שלא לדיור)

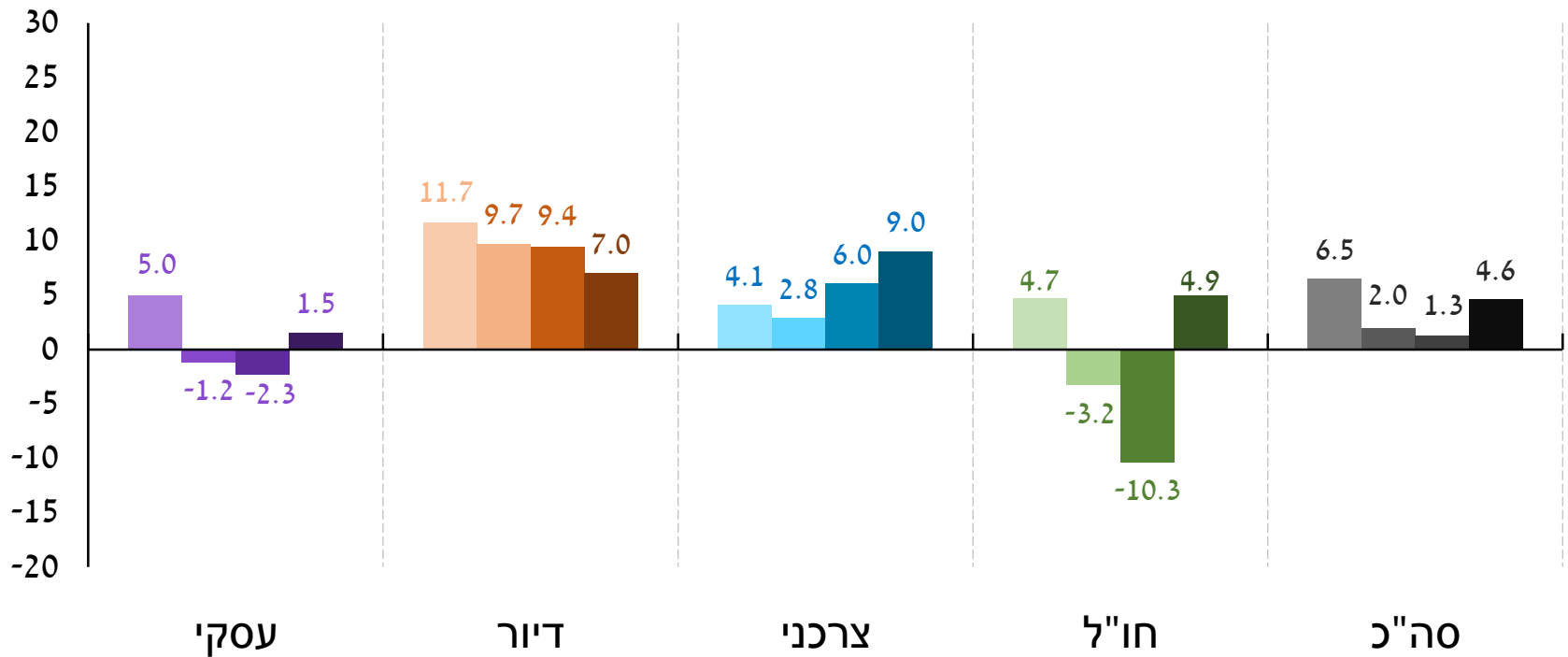

סך האשראי למשקי בית
שאינו לדיור: 137 מיליארד ₪

גידול באשראי הצרכני ובאשראי לדיור

שיעור השינוי ביתרת האשראי המאזני בענפי משק מרכזיים, חמש הקבוצות הבנקאיות, 2011 עד 2014

אחוזים

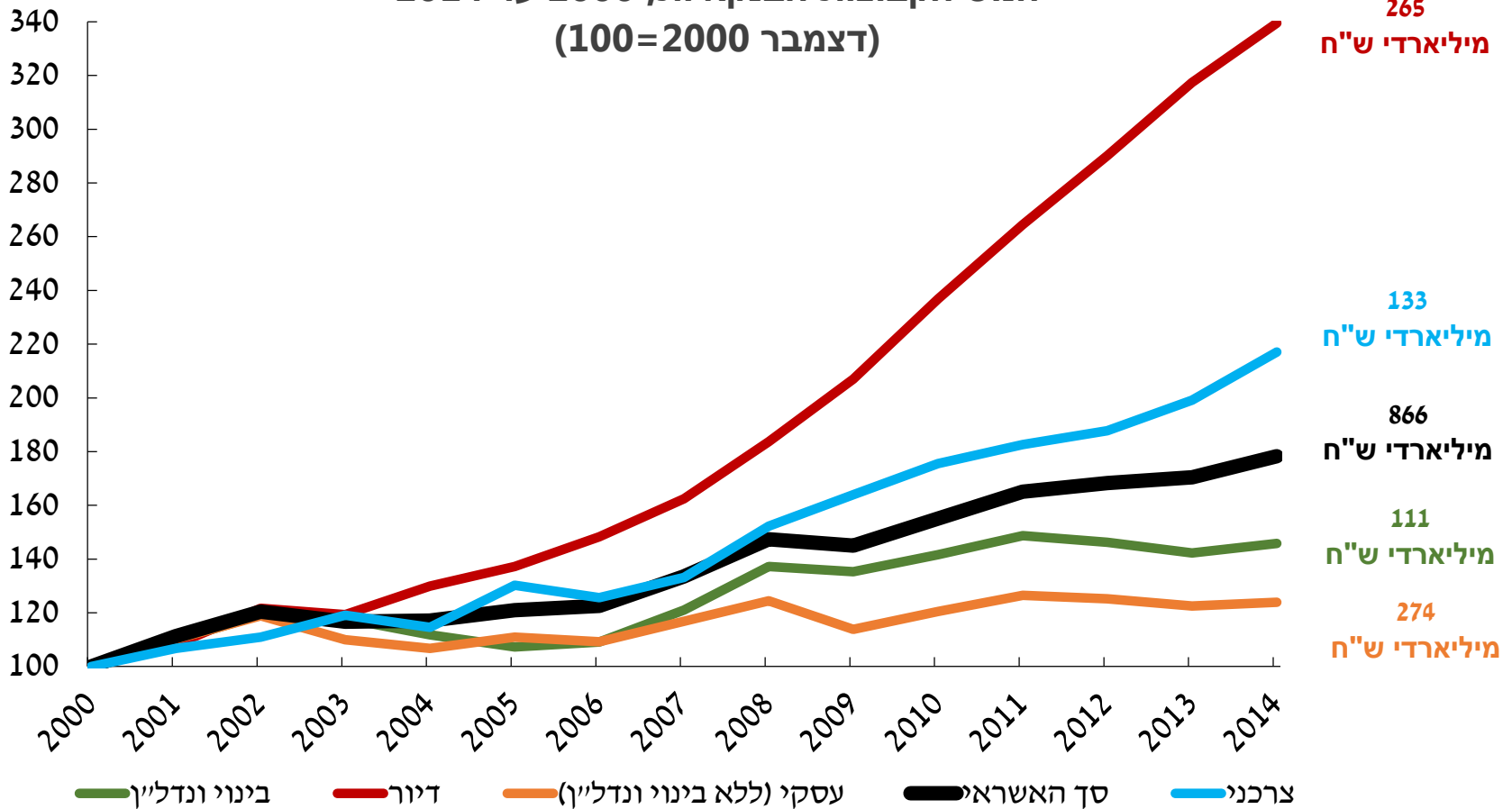

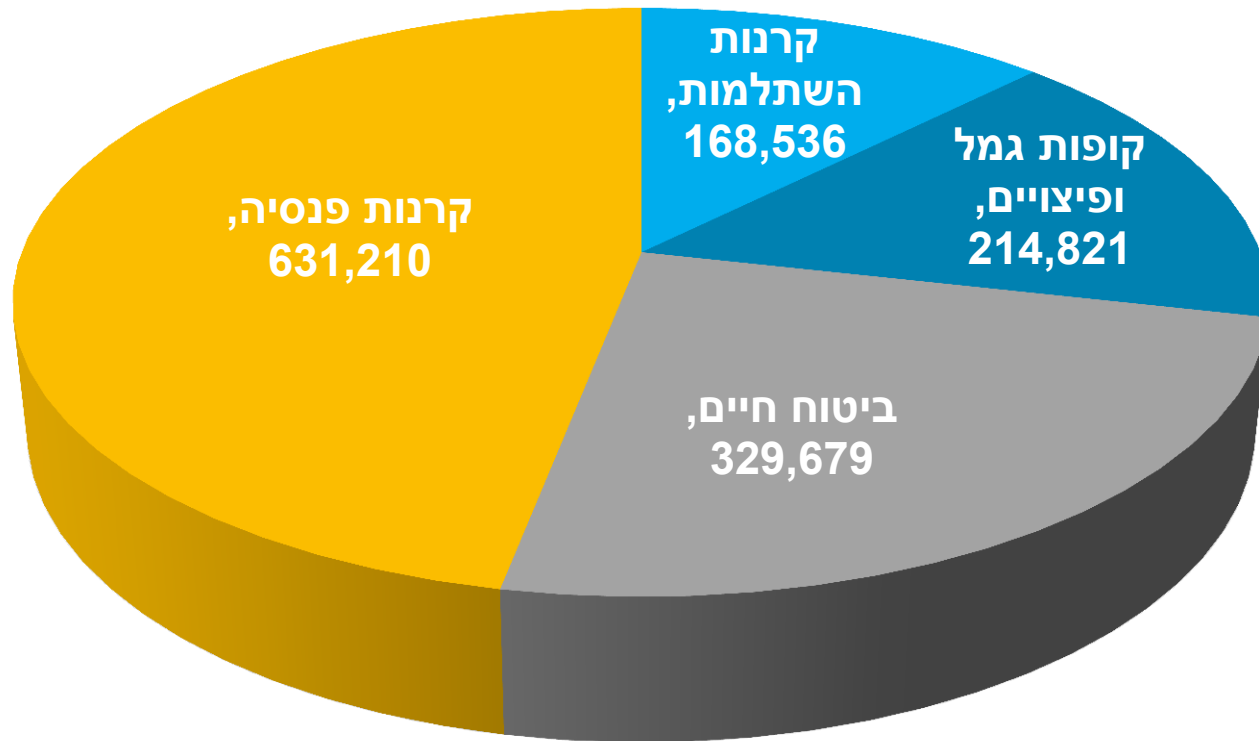
2011 → 2014

גידול ניכר ביתרת האשראי לדיור

התפתחותה של יתרת האשראי המאזני בענפי משק מרכזיים,

חמש הקבוצות הבנקאיות, 2000 עד 2014
(דצמבר 2000=100)

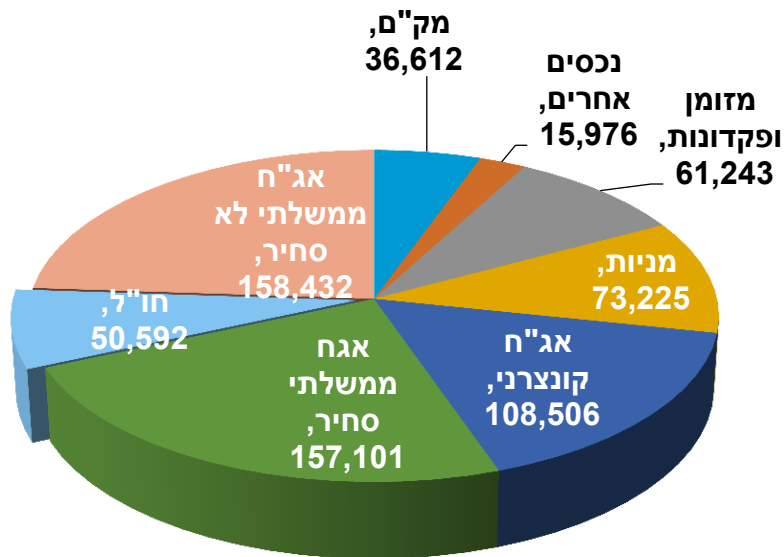

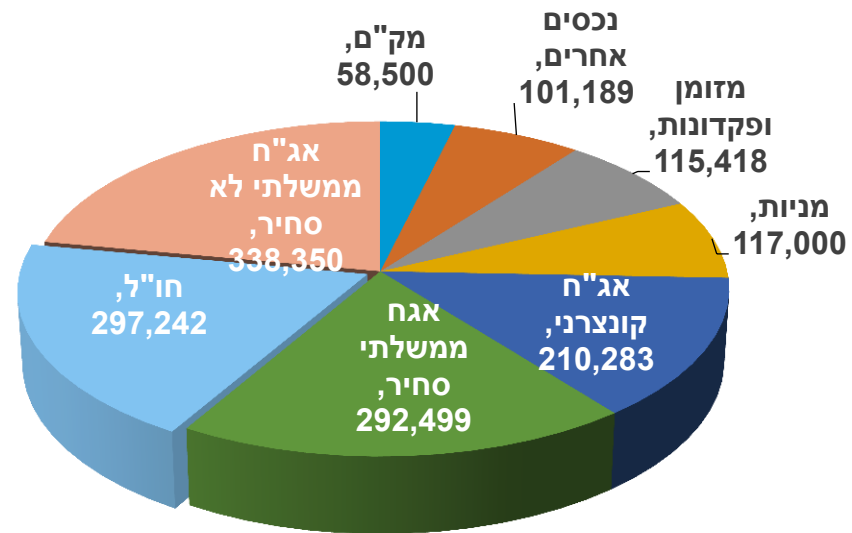
גידול בשיעור החשיפה לחו"ל ירידה במשקל אג"ח ממשלתיות בתיק

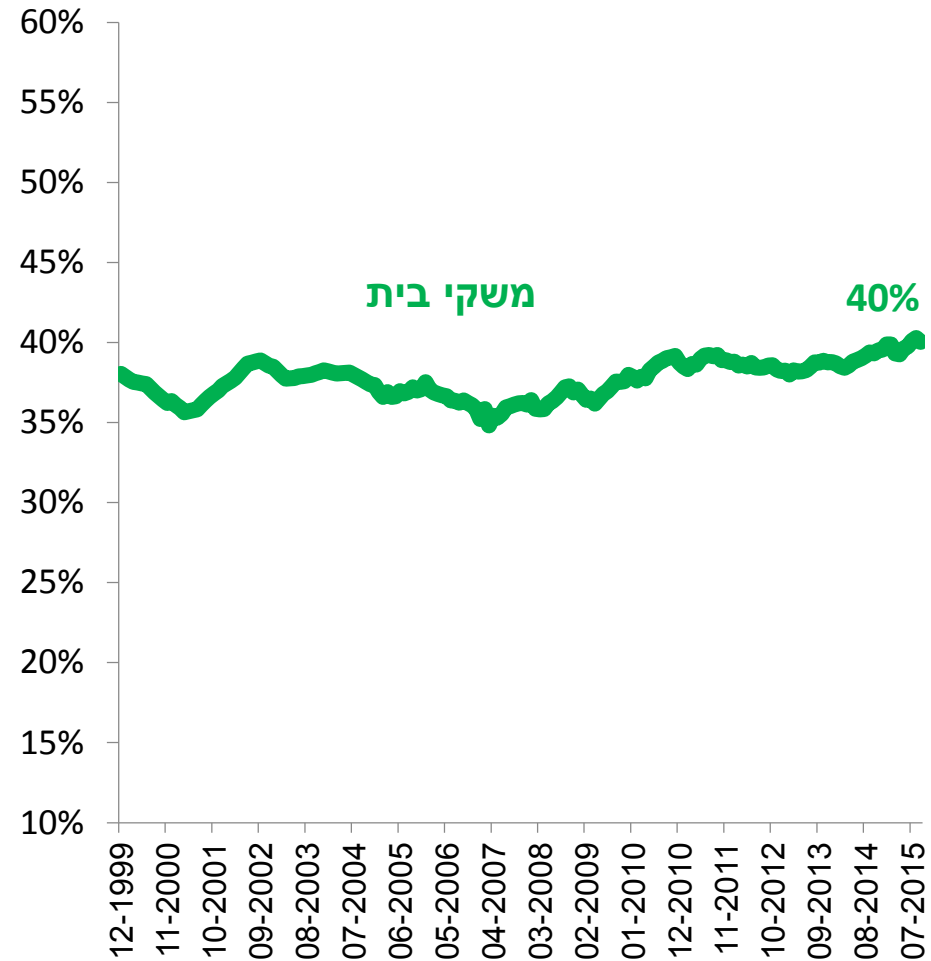
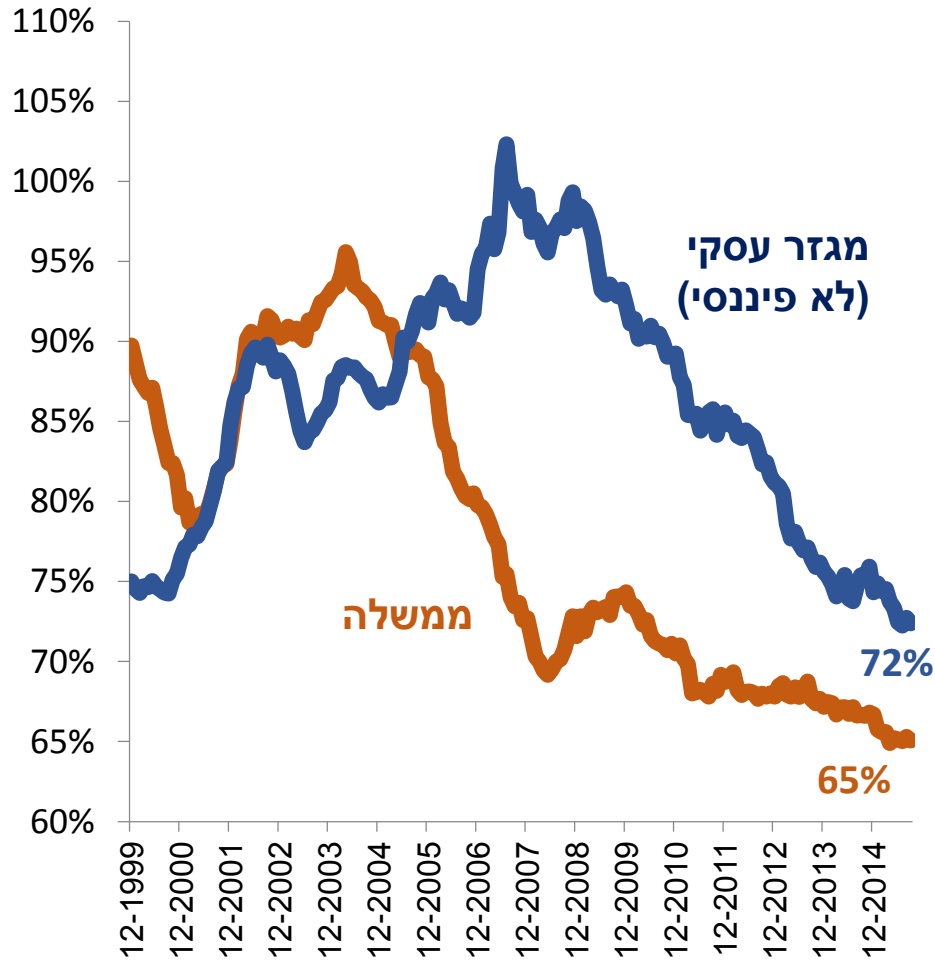
הרכב תיק הנכסים של המשקיעים המוסדיים

12/2005

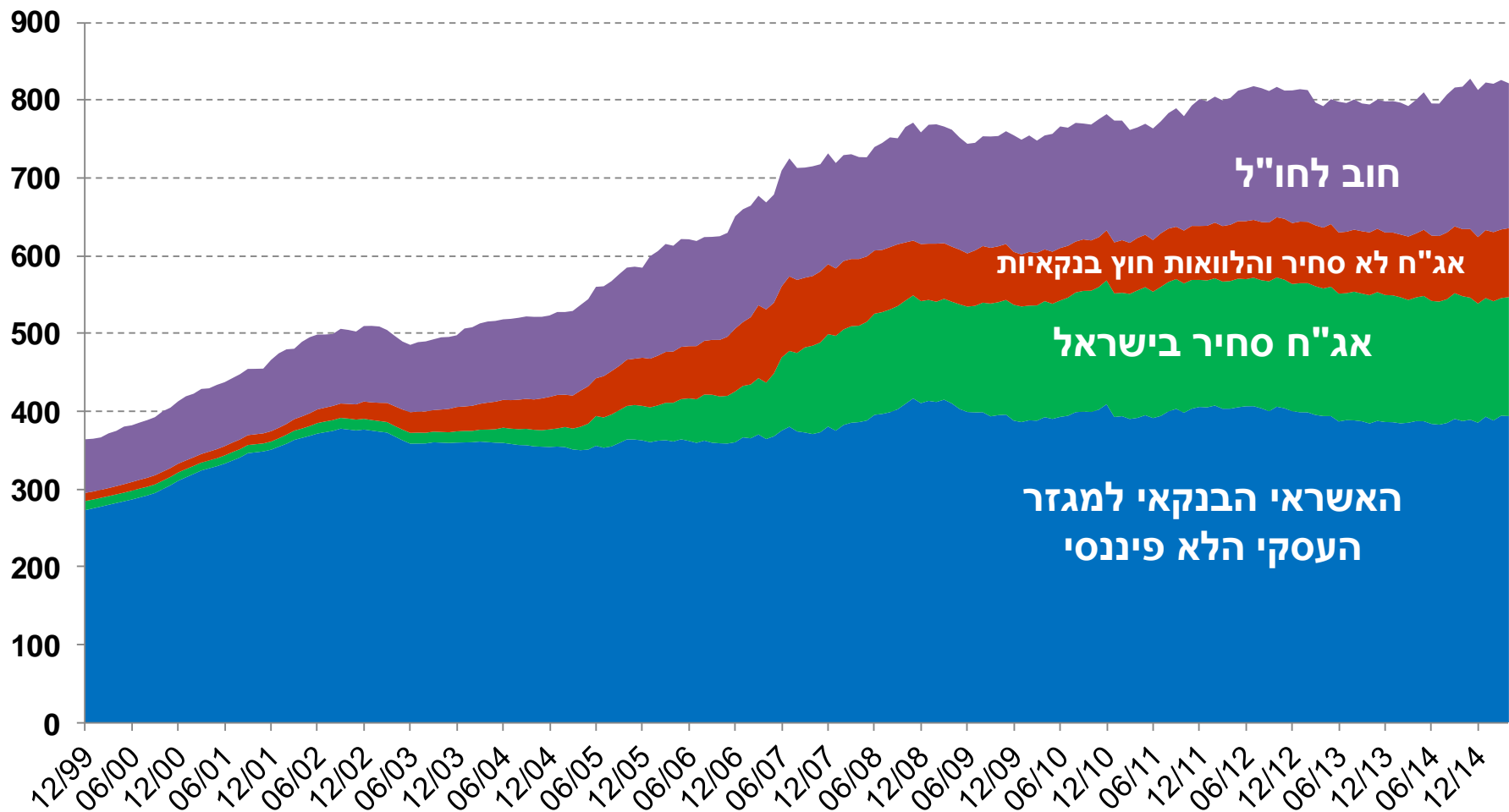
10/2015

אשראי מגוון ל"עסקים גדולים", משקל האשראי הבנקאי בתוכו קטן

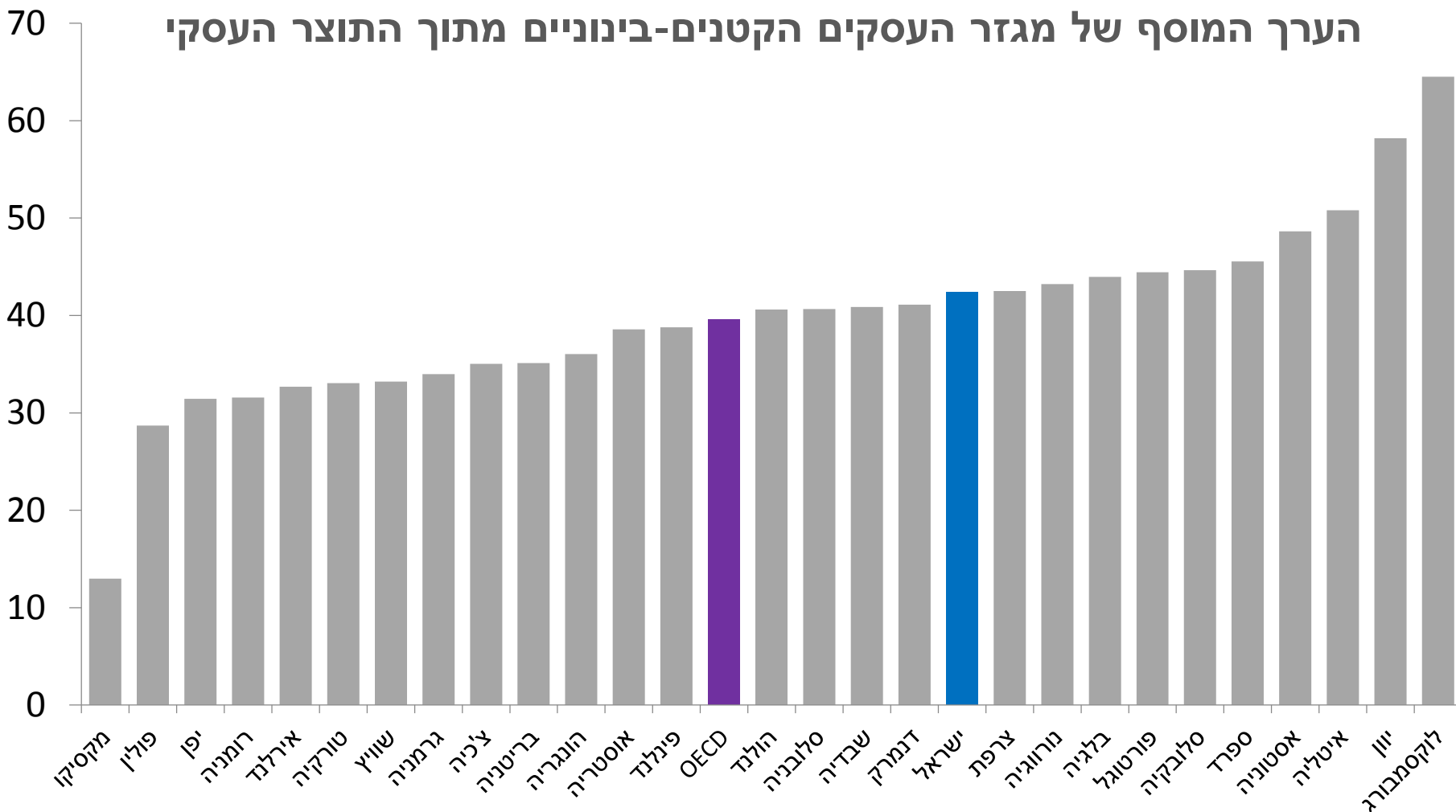
מקורות האשראי למגזר העסקי, מיליארדי ₪

משקל העסקים הקטנים-בינוניים בתוצר העסקי, גדול ממוצע המדינות המפותחות

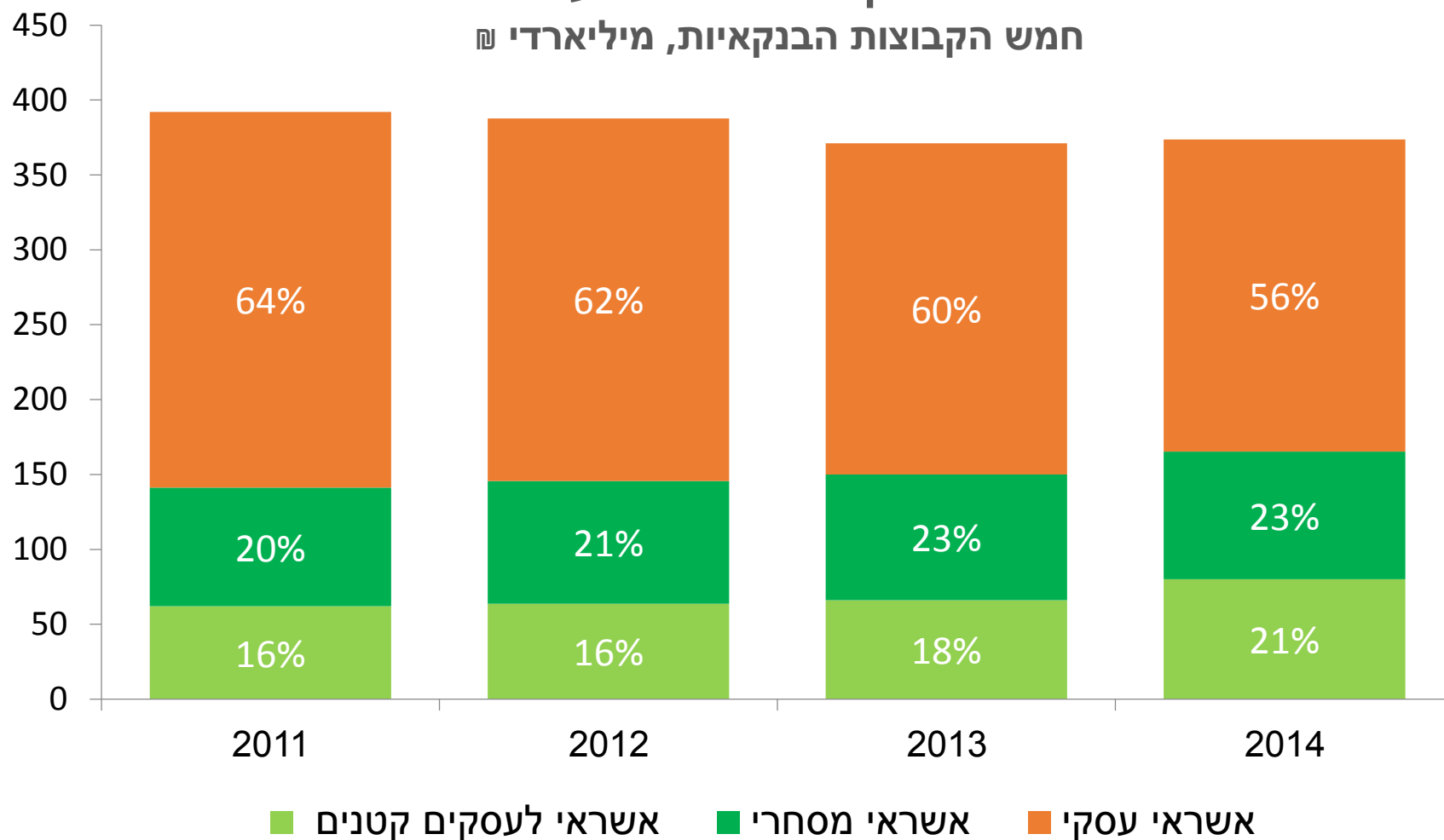

הערך המוסף של מגזר העסקים הקטנים-בינוניים מתוך התוצר העסקי

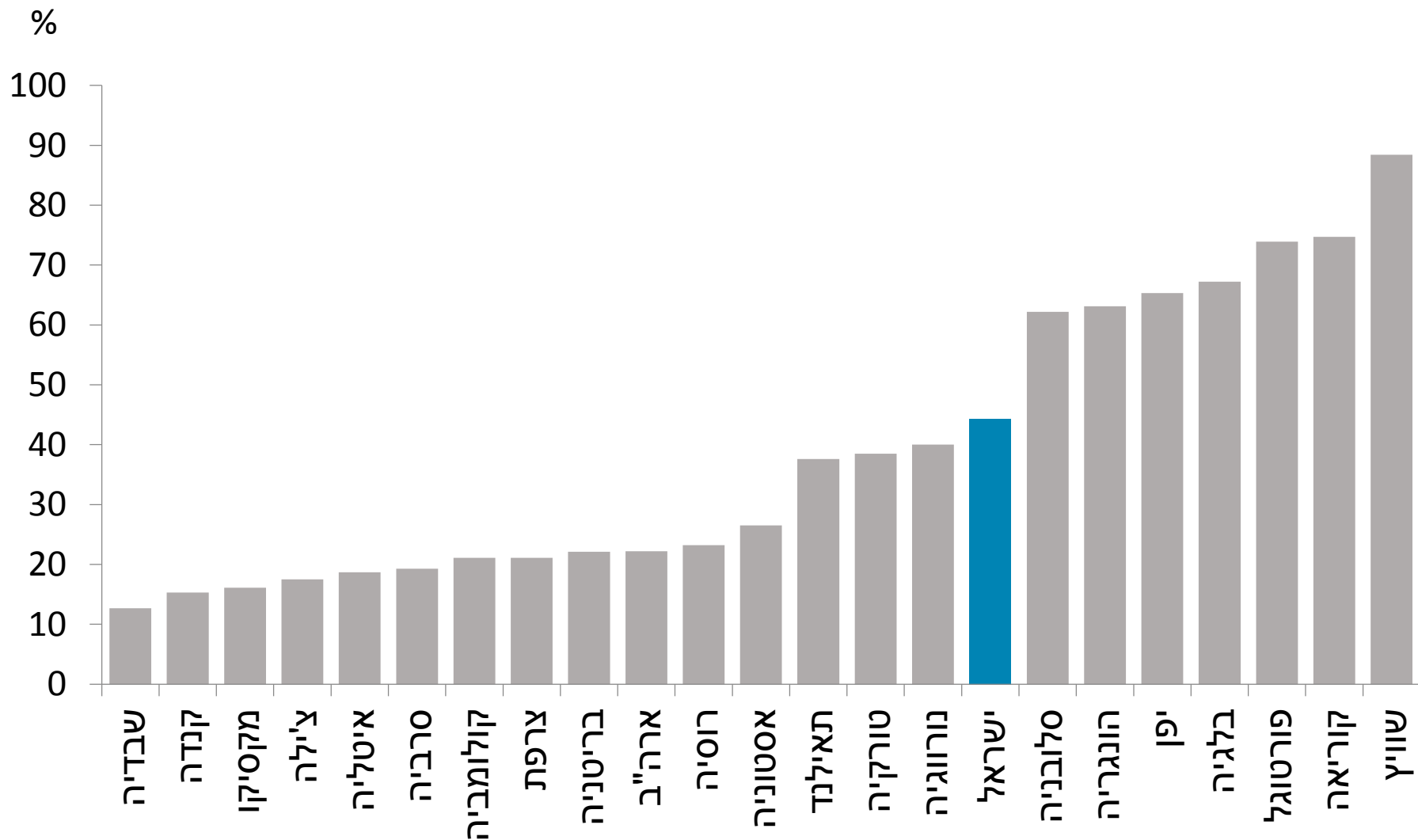

* נתוני 2012 או העדכניים ביותר שהיו זמינים

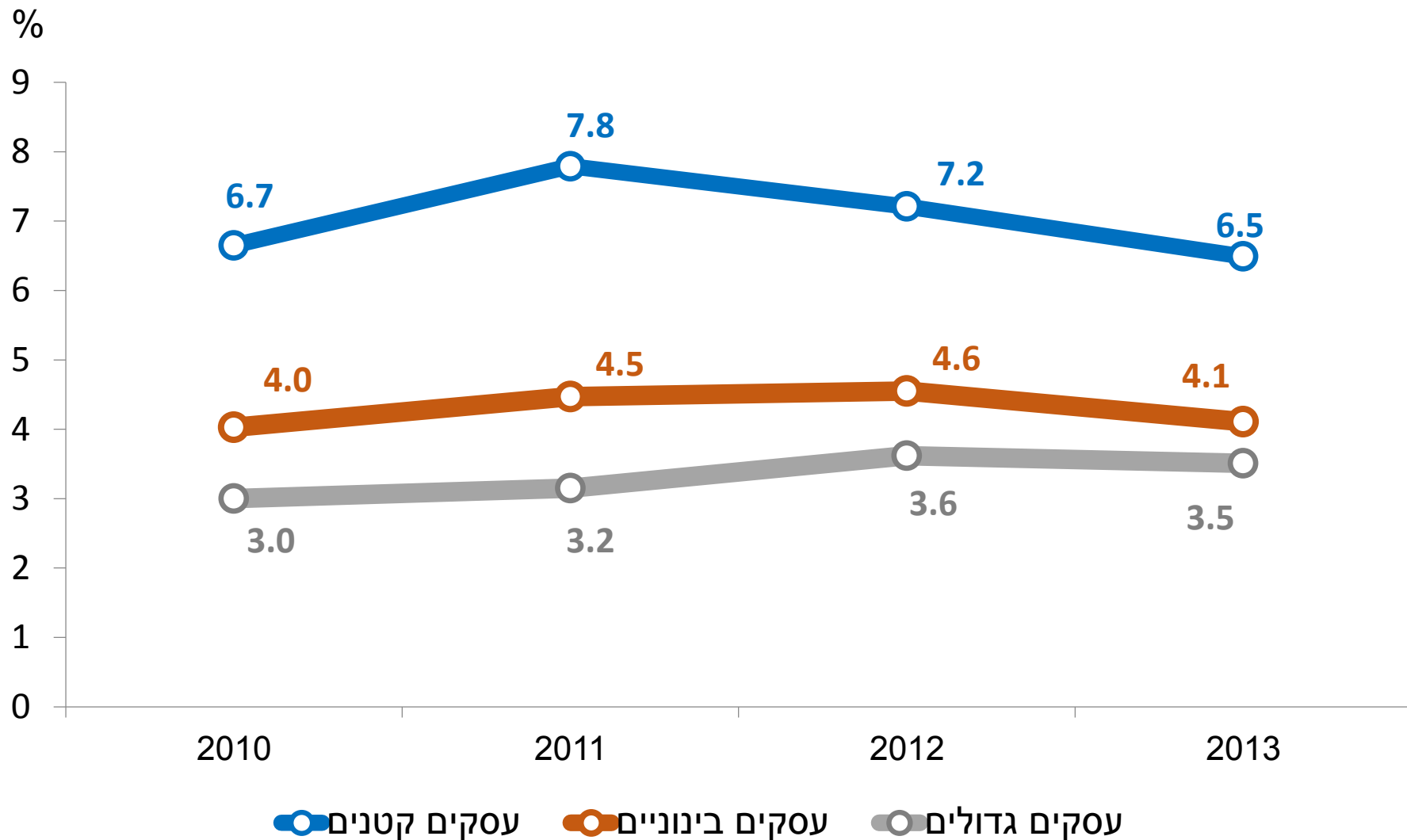
אשראי בנקאי לפי מגזרי פעילות חמש הקבוצות הבנקאיות, מיליארדי ₪

שיעור האשראי לעסקים קטנים ובינוניים מסך האשראי הבנקאי לעסקים

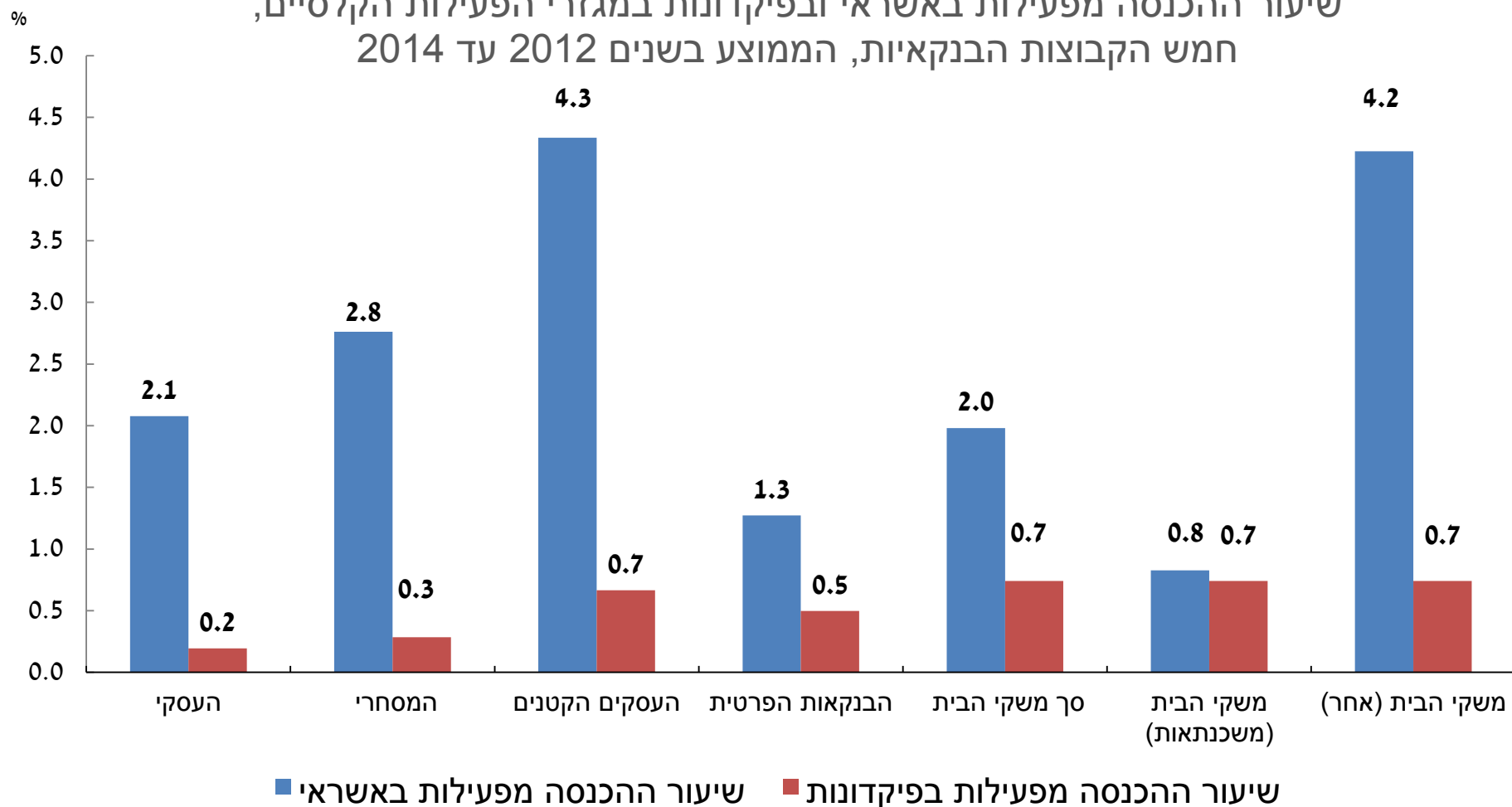

שיעורי הריביות בישראל לפי גודל עסק, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות

שיעורי הרווחיות של הבנקים ממתן אשראי גבוהים במגזר משקי הבית והעסקים קטנים

שיעור ההכנסה מפעילות באשראי ובפיקדונות במגזרי הפעילות הקליסיים, חמש הקבוצות הבנקאיות, הממוצע בשנים 2012 עד 2014

הבעיה:

היעדר תחרות במתן אשראי לעסקים קטנים ומשקי בית:

- עלויות חיתום וסינוף גבוהות
- היעדר אינפורמציה – חסם ליצירת תחרות

פתרונות:

1. הקמת מאגר נתוני אשראי
2. איגוח

□ על פי דו"ח הוועדה לשיתוף בנתוני אשראי:

□ אי מיצוי הפוטנציאל התחרותי:

- שוק האשראי החוץ-בנקאי אינו יכול להוות איום תחרותי אמיתי על המערכת הבנקאית
- פגיעה ביכולתם של הבנקים עצמם להתחרות על לקוחותיהם
- כל אחד מהבנקים הופך "למעין מונופול על לקוחותיו".

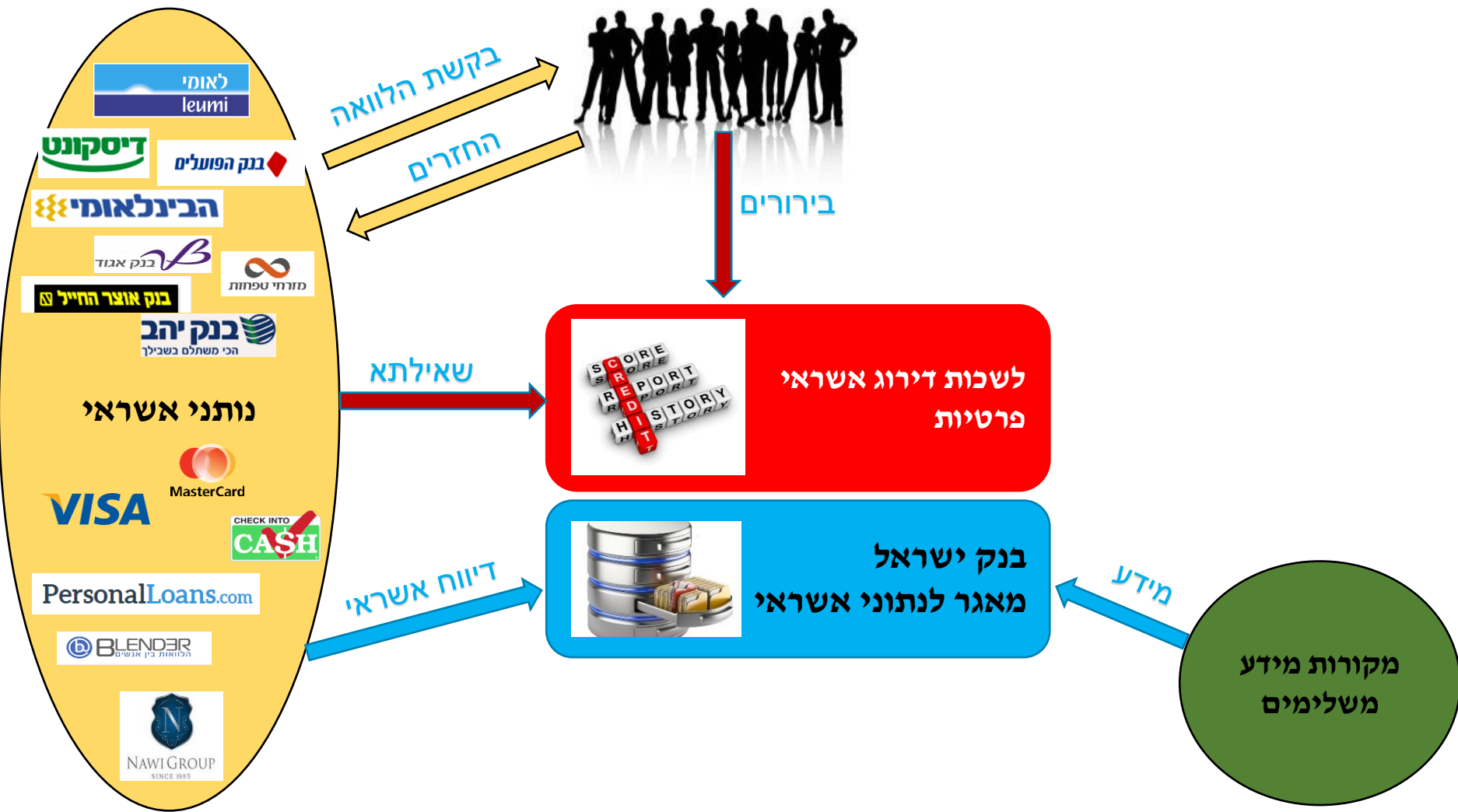
□ סיכון ליציבות הפיננסית: איכות תיק האשראי של

המלווים נפגעת עקב אי ידיעת הסיכון האמיתי של
הלקוח/ רמת המינוף שלו

- יצירת דירוג אשראי ← הגדלת התחרות במערכת הבנקאית ומחוצה לה, במגזר הקמעונאי
- יצירת בסיס מידע לא מזוהה שישמש את בנק ישראל לצרכי מחקר וניטור היציבות הפיננסית
- המאגר יכלול נתוני אשראי בלבד ולא יכלול נתונים על נכסי האזרחים

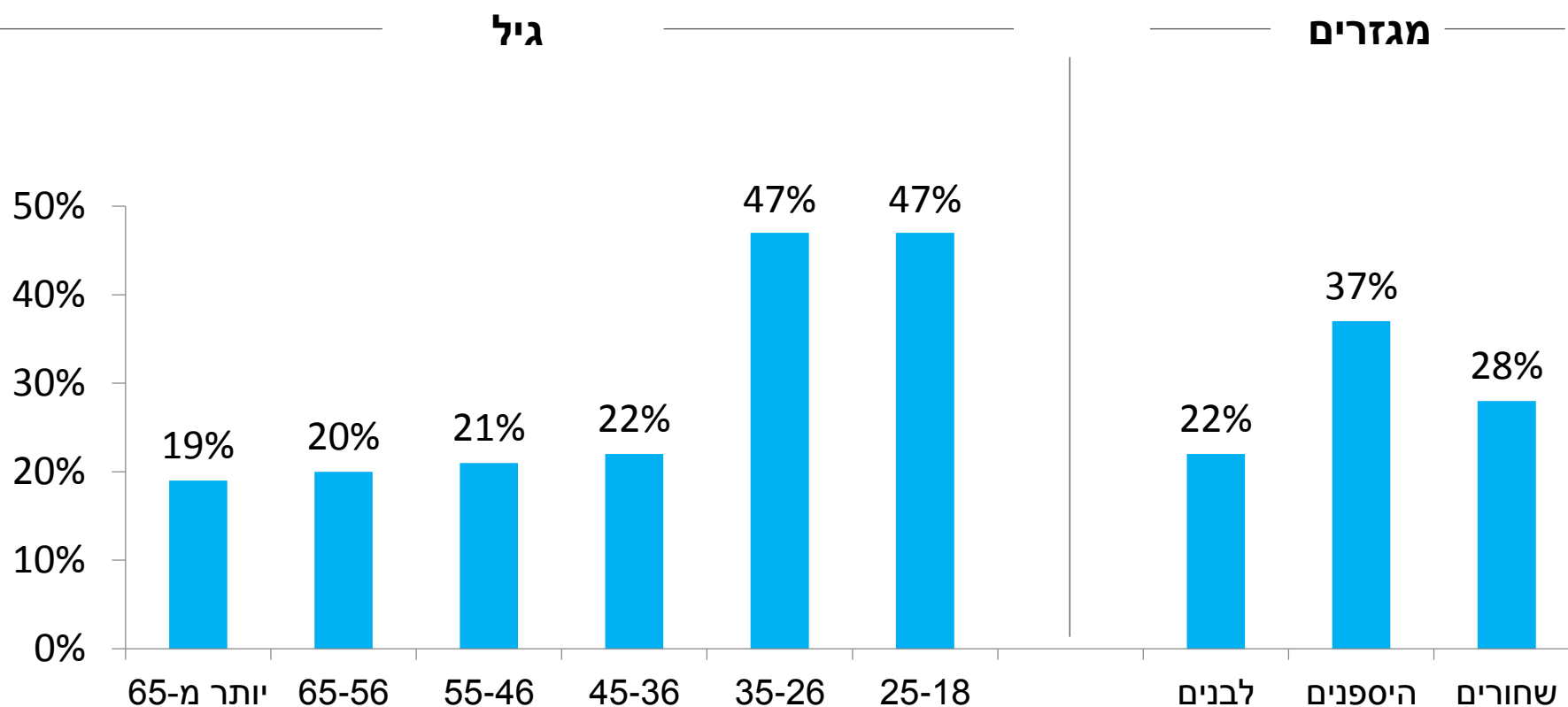
עקרונות המודל העסקי

יתרונות לצרכנים – הוספת מידע חיובי משפר את שיעור האישורים לבקשות אשראי

הגידול בשיעור האישורים לפי מחקרים בארה"ב לבקשות אשראי בעקבות הוספת מידע חיובי על הלוואות ותשלומים שנפרעו בזמן

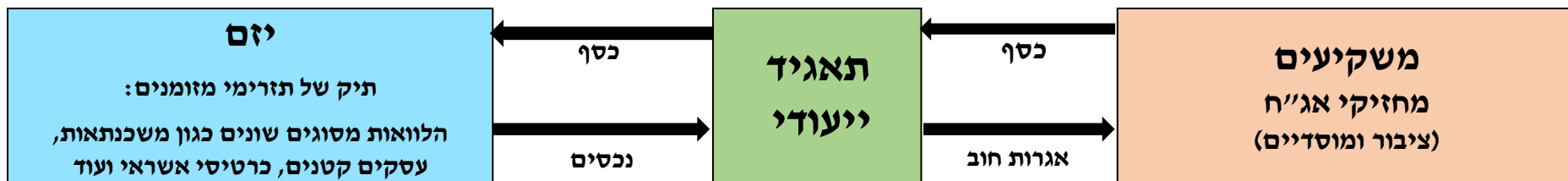
הבעיה:

בנקים - מגבלת הון

מוסדיים - יכולת חיתום נמוכה של אשראי למשקי בית
ועסקים קטנים

הפתרון:

חיבור בין ההון המוסדי לכישורי מתן האשראי של הבנקים
לשם הרחבת היצע האשראי במשק והוזלת מקורות
המימון

- אישור עסקאות איגוח מסורתית (Plain vanilla) בלבד;
- דרישה לרמת שקיפות גבוהה בעסקאות איגוח;
- סיווג עסקה כעסקת מכר (True Sale);
- הותרת 10% מסיכון אשראי אצל היזם;
- מניעה של ארביטראז' רגולטורי בעסקאות איגוח לא סחירות;
- מיסוי ניטראלי של עסקאות האיגוח.

- המערכת הפיננסית עברה שינויים רבים בעשור האחרון
- התחרות באשראי עסקי התגברה אך עדיין לא הגיעה לשוק האשראי לעסקים קטנים ולצרכנים
- שיתוף נתוני אשראי של אנשים פרטיים יקטין את בעיית המידע הלא סימטרי ויאפשר תחרות גדולה יותר בין הבנקים ובין הבנקים לגופים פיננסיים אחרים
- איגוח יאפשר למשקיעים מוסדיים להיכנס לשוק האשראי הקמעונאי כפי שנעשה בחו"ל

תודה